

MASARYKOVO NÁMĚSTÍ – NOVÝ ZAČÁTEK

TEXTOVÁ ČÁST

A) anotace

Návrh zahrnuje několik vrstev, buď stávajících, znovuobjevených nebo nově vložených, které spolu jako mozaika srůstají do jednoho celku. Důležitým tématem návrhu je proto již existující kontext. S respektem ke stávajícímu náměstí a jeho hodnotám navrhujeme jemné zásahy, s cílem podpořit jeho polyfunkčnost a obytnost. Prostor umožní být využíván jak pro nejrozličnější příležitostné společenské aktivity, tak pro každodenní život místních obyvatel.

Potenciál prostoru chceme využít při zachování a očištění co nejvíce hodnotných prvků a materiálů. Mezi ty řadíme zejména vzrostlé lipové aleje, průčelí historických budov, kašnu a v neposlední řadě také velikost a strategické umístění náměstí na nejkratší spojnici mezi autobusovým a vlakovým nádražím a využitelnost volného prostor pro nejrozličnější akce. Předpokládáme do budoucna udržení a rozšíření živého parteru ve formě nejrozličnějších provozoven, kterým návrh umožňuje svobodně expandovat do prostoru náměstí.

V návrhu se snažíme umožnit především flexibilní využití prostoru. Z analýz okolních náměstí v Uherském Hradišti vyplývá, že hlavní společenské události se odehrávají a budou odehrávat zde. Svou roli sehraává poloha náměstí, jeho rozloha a uspořádání ostatních náměstí. Proto nově vymezujeme uprostřed náměstí volnou plochu pro flexibilní využití. Tento středový prostor je nenásilně vymezen hranami v dlažbě, rovnoběžnými s fasádami domů a aleje stromů. Podporuje tak již historicky daný tvar náměstí. Po obvodě vznikají nové "meziprostory" podél domů, které mají převážně pobytovou funkci, každý z těchto prostorů reaguje na stávající nebo doplněné prvky v daném místě (stromy, průčelí kostela a dalších budov, bosket, vodní plocha) a má odlišnou atmosféru.

Veškeré plochy náměstí jsou vydlážděny žulovými dlažebními kostkami. Je možno využít dlažbu z dnešní plochy náměstí, a recyklovat ji v novém uspořádání. Důležitým bodem návrhu se stává ekologie a právě znovuvyužití kvalitních lokálních stávajících materiálů. Existující dřeviny doplňujeme novou výsadbou, uspořádanou do dvou diagonálně protilehlých bosketů, které rámuji nové průhledy na významná průčelí budov. Stávající vodní prvek kašny je doplněn na diagonále novým vodním prvkem, který je umístěn v předprostoru kostela a radnice. Zdůrazňuje tak důležitost tohoto prostoru a zároveň ho oživuje.

B) kontext širších vztahů

Uherské Hradiště má již od svého založení dvě sousední dominantní náměstí - Masarykovo a Mariánské. Navrhujeme tedy rekonstrukci Masarykova náměstí mimo jiné také ve vztahu k jeho sousedovi. Dvojici náměstí chápeme jako funkčně odlišnou - Mariánské náměstí je spíše pobytové, bez možnosti na něj přesunout mnoho společenských aktivit odehrávajících se na náměstí Masarykově z důvodu menší prostorové flexibility. Každé z náměstí ve městě má svoji výjimečnou atmosféru a nabízí prostor k odlišným aktivitám. Žádné z nich však nemůže nabídnout to, co právě Masarykovo - velký flexibilní prostor pro pořádání různorodých akcí, jedinečnou lokalitu v bezprostřední blízkosti centra, docházkové vzdálenosti a hlavně historickou tradici. Tato prostorová flexibilita je pro návrh velmi důležitá.

Ulice Nádražní jakožto spojnice mezi náměstím a nádražím jasně evokuje důležitost pěších propojení procházející právě skrze Masarykovo náměstí. Zajímavým momentem je také sousední parkové náměstí za jezuitskou kolejí, který vytváří jakousi zelenou protiváhu otevřené plochy dlážděného náměstí.

C) funkční a prostorové uspořádání řešeného území

Návrh kromě flexibility využití prostoru náměstí obohacuje drobnými vstupy o nová pobytová místa, zpřístupňuje náměstí všem, doplňuje stromy ve strategických pozicích, očišťuje náměstí od zbytečných

nánosů různých prvků včetně těch podřízených dopravě a autům a využívá k tomu všemu již známé lokální prvky.

Masarykovo náměstí má nepravidelný tvar lichoběžníku s alejemi lip, rovnoběžnými s okolními průčelími. Navrhujeme před východním a západním průčelím domů dva nové boskety (seskupení stromů), které jsou strategicky umístěny tak, aby nebránily důležitým pruhům. Naopak lépe rámuji důležité průčelí kostela sv. Františka Xaverského. Zároveň poskytují novou prostorovou zkušenost na náměstí, kde návštěvník může setrvat. Tyto mikroprostory stejně tak jako stávající stromořadí následují směr okolních průčelí. Zároveň lépe definují a vymezují středovou plochu, která zůstává prázdná.

Umožňuje tak konání sezónních a příležitostných akcí, ze kterých vybíráme zejména filmovou projekci v rámci festivalu, konání koncertů, trhů, rozsvěcení vánočního stromu, umístění ledového kluziště apod. Dočasné prvky, jako jeviště, projekční plátno, kluziště, apod. je libovolné. Návrh se vymezuje vůči jedné statické poloze podlaží na náměstí, která by příliš předdefinovávala a omezovala jeho využívání. V rámci plochy budou připraveny zemní šachty s možností napojení na vodu, kanalizaci a elektřinu pro připojení nejrozumnějších spotřebičů.

D) technické a materiálové řešení, popis detailů

Náměstí je výškově srovnáno do jedné úrovně, návrh eliminuje výškové rozdíly a snaží se o maximální inkluzivnost. Prostor náměstí a přiléhající ulice budou vydlážděné stávajícími žulovými kostkami z náměstí. Současným materiálovým řešením náměstí jsou různé odstíny šedé žuly, kterou navrhujeme promíchat do mozaiky a jednotného vzoru pokládky, čímž dojde k sjednocení okolních ploch. Středová plocha, vymezená jemným žulovým lemem s pevným mobiliářem vycházející z nepravidelnosti náměstí je jasně vymezená k volnému využívání a zůstává bez dalších pevných prvků. I tato středová plocha je vydlážděna žulovými kostkami stejného rozměru a stejného odstínu.

Vybraný detail prostranství před kostelem svatého Františka a před vstupem do Obecního úřadu ukazuje názorně jednotné povrchy sjednocující celou plochu náměstí, ale zároveň naznačuje detaily v podobě mobiliáře, nové vegetace a vodního prvku nacházejícího se právě v tomto předprostoru, aktivujícího jeho užívání. Vstupy do důležitých budov na náměstí jsou jemně zdůrazněny změnou skladby dlažebních kostek. Kolem vodního prvku fontány jsou rozmístěny pevné žulové válce, které mohou být využívány na sezení, případně pro děti jako hravý prvek ve městě. V předprostoru Obecního úřadu bude umístěn mobilní nábytek, stojany na kola.

Druhý detail naznačuje již existující lipové stromořadí, kterému byly zlepšeny podmínky a odstraněn dlážděný vyvýšený "květináč". Z celého lipořadí je vytvořena propustná plocha v podobě dlažebních kostek s většími spárami, kterými může prorůstat tráva či jiná nízká vegetace. V meziprostoru se nachází pevný i mobilní mobiliář. V detailu je vidět také prorůstající světelný "obrys" původního kostela sv. Jiří v podobě světelných bodovek. Pevná dvojice žulové lavice s lampou uprostřed se nachází pouze na obvodě žulového pásu, který lemuje středovou plochu náměstí.

Městský mobiliář je navržen individuálně přímo pro Uherské Hradiště. Mobilní mobiliář vychází z jednotného tvarosloví ocelových prvků z tyčových profilů čtvercového průřezu s matným kovářským nátěrem. Sedací nábytek je vybaven dřevěnými sedáky a opěrkami. Pevný mobiliář po obvodě středové plochy bude stejného materiálu jako lem (žula), stejně tak jako na pevně rozmístěné kamenné válce ve strategických pozicích u vodních prvků. Na míru navržené lampy svítí jen dolů a eliminují světelný smog.

Podzemní kontejnery na tříděný odpad jsou navrženy na konci ulice Poštovní před budovou Pošty.

E) nové intervence

Jako zcela nová vrstva, vstupující do organismu prostoru, je navržena světelná půdorysná silueta bývalého kostela sv. Jiří. Bude vytvořena bodovými zemními reflektory, které jsou vyskládány do tvaru a pozice archeologických nálezů. V noci budou jemně svítit a připomínat tak dávnou historii náměstí.

V ploše navazující na průčelí kostela sv. Františka a Obecního úřadu je navržen nový vodní prvek zemních fontán, který aktivuje předprostory důležitých institucí a zároveň poskytuje hravý vodní prvek a osvěžení pro letní dny. V zimním období jej lze takřka zneviditelnit.

Za intervenci lze jistě chápat i novou výsadbu stromů do dvou bosketů, která vytváří dva zcela nové "zastřešené" mikroprostory.

F) modrozelená infrastruktura

Návrh modrozelené infrastruktury odpovídá současným principům udržitelnosti a má několik rovin:

Nová výsadba dřevin

Středověká urbanistická struktura Masarykova náměstí je jednou z nejstarších památek města. Historicky neměla náměstí mnoho zeleně. Lípy byly vysázeny v roce 1918 a staly se tak dominantním prvkem náměstí. Stávající vegetace je doplněná novými stromy uspořádaných do dvou bosketů, díky kterým bude náměstí v letních dnech o něco více obyvatelné. Při výsadbě nových stromů dbáme na to, aby nejcennější průčelí fasád byla vždy dobře viditelná a nezakrývaly je koruny stromů. Pro výsadbu využíváme prokořenitelné zemní buňky, do kterých umísťujeme nové organizace stromů *Celtis Australis* - *Jeřáb Muk*. Jde o dřevinu odolnou do městského prostředí, s vhodnou lehkou stavbou koruny a výškokmenem. Systém půdních buněk má nezastupitelnou úlohu při hospodaření s dešťovou vodou – umožňuje přirozený způsob zasakování dešťových vod a poskytuje jejich velmi efektivní zásobárnu. V ideálních případech (jako zde) lze využít souvislé prokořenitelné pásy mezi stromy celého bosketu. Systém umožňuje i integraci sítí technické infrastruktury.

Hospodaření s dešťovou vodou

Dešťové vody jsou ze zpevněných ploch přiváděny spádováním primárně k alejím stromů a do bosketů, kde přirozeně zavlažují dřeviny. Podpora zasakování dešťové vody na náměstí, které je potřeba využívat ke společenským aktivitám, (tedy je potřeba ho vydláždit) má omezenou škálu řešení. Podél stromořadí a v místech nově vzniklých bosketů navrhujeme kamennou dlažbu se širokou spárou pro umožnění vsakování. K zadržování vody slouží i stávající stromořadí, kterému zlepšujeme podmínky pro lepší prorůstání kořenů a vsakování vody. Přebytková voda je pod povrchem svedena do podzemních retenčních nádrží pro zpomalení odtoku. V ulicích Nádražní a Protzkarova navrhujeme dešťové záhony, které zadržují dešťovou vodu a regulují odtok.

Recyklace, eliminování uhlíkové stopy

Pro dláždění navrhujeme znovupoužití původní dlažby, čímž eliminujeme náklady a nutnost dopravy materiálu.

Nové vodní prvky

Stávající vodní prvek kašny je doplněn v protější části náměstí novým vodním prvkem, který zpřijemňuje prostředí před kostelem a obecním úřadem a vytváří tak novou prostorovou zkušenost bez omezení průhledu na kostel. Jde o tryskové fontány. Dále umísťujeme na náměstí dvě pítka v místech nově vzniklých bosketů.

G) implementace koncepce města dopravy v centru vzhledem k preferenci alternativní mobility

Základem návrhu je respektování koncepce dopravy v centru města, která eliminuje průjezd náměstím a koncentruje veškerá parkovací stání pouze podél průčelí budovy Pošty a částečně podél průčelí Obecního úřadu. Stávající rozlehlou plochu parkování zasahující do prostoru náměstí návrh nahrazuje pouze vymezenými parkovacími stáními podél jižního stromořadí a znemožňuje průjezd náměstím mimo zásobování, hasiče a záchrannou službu. Počet parkovacích stání podél jižního stromořadí je 11, z toho 3

stání jsou bezbariérová. Vymezená plocha pro auta je odlišená pouze velikostí dlažby a je ukončená teleskopickými sloupky, které zamezují průjezdu do náměstí mimo vyhrazenou dobu zásobování (např. 6-8 hodin ráno).

Ulice Poštovní je navržena s obousměrným provozem. Ulice Nádražní se stává součástí pěší zóny. Je nově vydlážděna, srovnána do jedné úrovně jako plocha náměstí a projíždí jí pouze auta s důvodem zásobování ve vymezenou dobu. Bezpečnost chodců je podpořena přítomností dešťových záhonů s mobiliářem, které jsou umístěny na přeskáčku ulicí a znesnadňují tak průjezd aut.

Celé řešené území má nově roz distribuovány stojany na kola před důležitými institucemi, nebo u vyústění ulic.